

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 25.

Недеља, 18 Новембра 1918.
БЕОГРАД.

Излазе сваког дана у 7 сати изјутра.

Цена 20 п. лин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописе и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

ПИТАЊЕ КУРСА,

Писало се и говорило о валути, више но што се и очекивало, али се није дошло до повољног резултата. Нити су задовољни они који имају много новаца, нити сиромашнији слојеви, који су најпре осетљиви на свако померање курса.

Грешка је била, што се валута одређивала министарском наредбом, и то први пут курсом, који ни у којем случају није био могућ. Курс се одређује на берзи, односно на пијаци, у чаршији, и он је био одређен још под Аустријанцима. За 100 динара могло се тада добити 200 и 220 круна. Прва министарска наредба, по коме се за 100 динара добијало 120 круна пореметила је већ створени однос.

Место што се одређивао курс, који је у чаршији био повољно одређен, боље би било, да се наредило: да се све аустроугарске новчанице жигосу, чиме би се спречило уношење великог броја новчаница из бивше монархије. Јер ако се остане и даље без жигосања аустроугарских новчаница, дочекаћемо то, да ће српски новац отићи у бившу монархију, докле ћем ми бити засути аустријским папирима. Тако ће код нас најпре доћи до краха у питању валуте.

Што се тиче неприродно великих цена намирница и сваковрсне робе — што, у ствари, нас највише погађа, — то није толико криво питање валуте, колико оскудица довоза. Нека се омогући Савом и Дунавом доношење хране, па ће се видети, да ће за неколико дана цена масти пасти на четвртину, па и петину од садашње цене, која је одиста огромно висока.

Ми знамо са колико је тешкоћа склопан сваки транспорт у садашњим приликама и свака јасна оријентација у трговачким и финансијским односима. Али ни овакве министарске наредбе не могу једноставно регулисати једно од најважнијих питања садашњости. Ми очекујемо радикалнија и природнија средства.

Ратна и политичке вести.

СУДБИНА ЦАРА ВИЉЕМА.

Француски листови понова захтавају да холандска влада изда цара Виљема и немачког престолонаследника, да им се редовним путем суди као кривцима за рат. Холандска влада сматра цара Виљема као при-

ватну личност. Француски листови сумњају у легалност абдикације цара Виљема, пошто од његове стране не постоји никакав писмени документ, већ само изјава немачке владе и бив. канцелара принца Макса Баденског.

МЛАДОТУРЦИ У БЕРЛИНУ.

Из Цариграда јављају службено, да су Енвер паша, бив. велики везир Талат паша и бив. министар морине Кемалбеј побегли у Нумачку, да би избегли одговорност.

СПОРАЗУМНА ФЛОТА У ЦРНОМ МОРУ.

Из Париза јављају да су разне лађе Споразумних Сила ушле у ова пристаништа Црнога Мора: Хераклеју, Сулину, Варну, Новоросијск, Бабадаг, Трапезунт, Лансум и Синопу.

ФРАНЦУСКА И НЕМАЧКА.

Пилон је изјавио у одбору парламента, да неће преговарати с пуномоћницима немачких радничких и војничких савета о продужењу примирја.

КРАЂА У АУСТРО-УГАРСКОЈ БАНЦИ.

Из Пеште јављају: Када је положај на Балкану постао критичан, наредила је управа аустроугарске банке, да се новац и вредности, који се налазе у аустријским и угарским новчаним заводима на Балкану однесу на сигурно место. То је учињено и новац је донесен у Нови Сад, и на тај начин тамо су скупљена 32 милијуна круна. Поверено је двојици авијатичара да овај новац однесу даље, али су ови авијатичари нестали без икаквог трага. Поведена је строга истрага.

ЕНГЛЕЗИ У КЕЛНУ.

Из Берлина јављају да су 10 ов. м. енглеске трупе ушле у Келн. Становништво се влада мирно, а немачке цивилне власти и даље врше своју дужност.

РАСПУШТАЊЕ ЕНГЛЕСКОГ ПАРЛАМЕНТА.

Из Лондона јављају од 13. о. м. да је краљ потписао декрет којим се распушта енглески парламент.

ДОГАЂАЈИ У НЕМАЧКОЈ.

У Немачкој се води спор о уређењу савезне републике. Баварски председник мин старства, Курт Ајзнер, је на државној конференцији од 14. о. м. изјавио: да су Ерцбергер, др Солф и сви остали њиховога кова проиграни за сва времена. Немачкој је потребна вла-

да, која води демократску и социјалистичку политику. Он предлаже место савезног већа уређење провизорног председништва, које би водило преговоре са Споразумом.

Социјалиста Хајне (Анхалт) заузима се за Ерцбергера, јер је овај увек био противник милитаризма. Кауцки потпомаже Ајзнеров предлог у погледу владе, и у којој се не смеју налазити компромитовани људи. Председник хесенске владе, Улрих, противан је берлинској диктатури. По последњим вестима положај министра спољних послова Солфа уздман је, док ће Ерцбергер остати у влади. За посланика немачке Аустрије у Берлину наименован је др Мориц Лудо Хартман. Он је социјалиста и познат са својих историјских радова.

СМАЊИВАЊЕ АМЕРИЧКЕ ВОЈСКЕ.

„Рајтер“ јавља: амерички министар војни Бакер саопштава, да постоји намера о смањивању броја америчких експедиционих трупа на половину њихове садање јачине, тако да ће само остати отприлике 30 дивизија.

ПОВРАТАК АРХИВА ДУБРОВАЧКЕ РЕПУБЛИКЕ.

Из Беча јављају, да ће се државни архив некадање дубровачке републике пренети из Беча у Дубровник.

ЈУГОСЛОВЕНИ И НЕМЦИ.

Из Љубљане јављају: Немачки листови у Циљу донели су вест, да је народна влада у Љубљани наредила словеначким трупама, да смеју окупирати само земљиште јужно од Драве. Из тога изводе Немци, да аспирације југословенске државе не прелазе преко те границе. Народна влада у Љубљани одлучно демантује ту вест немачких листова.

КАРОЉИЈЕВА ИЗЈАВА.

Председник мађ владе, граф Карољи, изјавио је: „Могу рећи да се пре неколико недеља питање народности могло решити са осамдесет процената повољније“.

ПРЕДАЈА НЕМАЧКЕ ФЛОТЕ.

Командант немачке флоте, адмирал Мајрер, вратио се у Вилхелмсхафен, пошто је флоту предао Енглецима. Немци су предали 9 линијских лађа, 6 оклопних крстарица, 7 мањих крстарица и 50 торпедваца на 40 км. пред улазом у залив Форт оф Форс, који се налази на источној страни Шотске.

УЗАЈАМНА ОКРИВЉАВАЊА.

У полемици ко је крив за пропаст дуализма, аустријски Немци окривљују Мађаре, што су сувише гњечили Хрвате. „Нестер Лојд“, у одговору, криви аустријске Немце, што су својим народностима попустили узде, па је то демократизовало и народности под влашћу мађарском.

Народна Управа у Војводини.

Народни Савет у Н. Саду саставио је народну управу за Војводину.

Председник и шеф политичког одсека је др Јоца Јакошевић, и заменик за просвету; заменик Петар Коњевеић; шеф одсека за унутрашње послове: др Игњат Павлас, заменик др Свет. Михајловић; шеф одсека за правосуђе др Август Рат, заменик др Јован Петровић; заменик шефа просвете др Милан Петровић; шеф одсека за финансије: др Влада Манојловић, шеф одсека за саобраћај Стеван Славнић, заменик Миливој Матић; шеф за народну привреду Мита Клицин, заменик др Миливој Ковачевић; шеф одсека за прехрану др Коста Поповић, заменик Димитрије К. Тодоровић; шеф одсека за социјалне реформе Душан Таушановић, заменик др Мита Топаловачки; шеф за народно здравље др Лаза Марковић, заменик др Сима Алексић; шеф за народну одбрану Душан Попов, заменик Бура Барако.

СИЛАН ЈЕ БОГ НАШ!

— из псалмова —

„Узбучаше народи, задрмаше се царства, али Он пусти глас свој и земља се растапаше“.

„Ходите и видите дела Господа, који учини чудеса на земљи. Прекиде ратове до краја земље, лук преби, копље сложи, и кола сажеже огњем“.

„Он дарова души нашој живот, и није дао да поклизне нога наша“.

„Ти си нас окушао, Боже, претрпио си нас као сребро што се претapa“.

„Увео си нас у мрежу; метнуо си бреме на леђа наша“.

„Дао си нас у јарам човеку, уђосмо у огањ и у воду; али си нас извео на одмор“.

„Овај је Бог наш Бог Спаситељ, у власти су Господу врата смртна!“

Господ сатире главу непријатељима својим и власато теме онога, који остаје у безакоњу својем“.

„Који су са сузама сејали нека жању с певањем!“

„Иде и плаче који носи семе да сеје; поћи ће с песмом, носећи снопове своје!“

„Благосиљајте Господа, јер сабира расејане синове; исцељује оне који су скрушена срца и лечи туге њихове; прихвата смерне Господ, а лицемерне понижава до земље“.

„Нека хвале име Господње сви управитељи земаљски и све судије; момци и девојке, старци и деца. Јер је само Његово Име узвишено, слава Његова на земљи и на небу“.

„Он је узвисио славу народа нашега!“

* * *

У најмучнијим данима из четворогодишње драме нашега народа, у данима када Србин до дна испијаше најгорчију чашу судбине; у тренуцима кад цео један народ сав окрвављен под теретом народног крста стајаше на месту распећа, и у часовима, када беху усахле сузе српске мајке за изгубљеним синовима, — тада посети Бог народ свој! Дани туге и вапаја претворише се у дане општег славља, а иза нашег националног Вел. Петка освану Велики — дан: Народу Ускрснуће! Господ показа силу своју и са висине славе своје изли на нас изобилну милост!...

„Боже, казујемо милост Твоју усред цркве Твоје!“

„Поклици Богу сва земља“.

„Благосиљајте народи Бога нашега, и гласите хвалу Њему!“

Љ. С. Митровић, свештеник.

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Чиновницима просветне струке.

Обраћа се пажња свима чиновницима просветне струке, да је у Министарству Просвете истакнута опширна објава о томе, ко је надлежан да им издаје једномесечну плату.

Пажња наставницима.

Многи су родитељи, како из Београда тако и из унутрашњости вољни, да им деца узимају приватне часове, док не прораде државне гимназије. Зато млимо господу наставнике, која су вољна поучавати мушку и женску децу из гимназијских предмета, да своја имена и адресе своје доставе уредништву нашега листа.

Личне вести.

У Београд је допутовао д-р Андра Врвић, виши војни ветеринар

поглавар цркве.

Њег. Високогросвештенство Митрополит Господин Димитрије, који је сад у Битољу, кренуо се већ, како сазнајемо, отуда, да морем преко Дубровника, Херцеговине, Босне и Срема, дође у Београд.

Јавна захвалност.

Ради склоништа и помоћи изнемоглих, ослобођених заробљеника и интернираних, изволели су приложити: господин Јован Вшетечки 1000 кр. Црвени Крст 500 кр. Госпође Јевреске, преко г-ђе Демајо 300 кр.

Чланови Народне депутације из Новог Сада 270 кр. г-ца Константиновић, зубни лекар 100 кр. г-ња професора Радоњића о својој слави 100 кр. г-ца Љубица Јосић 60 кр. г-ца Кендић, зубни лекар, 50 кр г-ња Боса Г. Јањића 50 кр. г-ња Мила Мил, Николаћа трг. 50 кр. Благодарни свима племенитим дародавцима, потписана са Одбором моли грађанство за даље прилагање на овај тако потребан и племенит циљ.

Анка М. Марковић.

Погреб.

Данас у 3 часа по подне биће сахрана пеш. капетана Витомира Рајића. Опело је у капели Војне Болнице, где је и умро.

Прилог.

Госп. Никола Ристић приложио је кр. 100 Друштву за заштиту Југословенске Дече. Хвала и с наше стране.

Друштво за заштиту Југословенске деце.

Умољављују се чланови одбора „Друштва за заштиту деце“, као и чланови свију секција, да изволе доћи у друштвени стан (Краља Милана 64) 18. о. м. у 3 часа по подне.

Прилози за сиротињу.

Г-ца Евгенија Војновићева, наставница В. Ж. Школе у пензији кр. 20; Црква Светог Николе на Новом Гробљу кр. 35; Црква Светог Марка кр. 110,34; г. Живко Кузмановић, трговац, кр. 500; Црквена Школска Јеврејска Општина кр. 350; г. Борђе Хаџи Нинић, директор у пензији, у место полугодишњег помена својој супрузи Митри (Вити) кр. 50; Фирма Димитрије Перовић, трговац круна 100.

Племенити добротвори.

Друштву за заштиту деце приложили су: г. Израил Тајтацк, кр. 100; г-ња Мила Николић кр. 100; г-ња Регина Тајтацк кр. 200; г-ња М. Кр. Ђорђевић послала је 200 кр. за сирочад наших погинулих и рањених јунака, за спомен на свога погинулог сина, Косте М. Кр. Ђорђевића, коњич. мајо, а.

Кажњен.

Милан Цакић, продавац животних намирница, Македонска ул. бр. 14., кажњен је, што није хтео да прима српски новац.

Позив команде места.

Да се поручник Милутин Ђорђевић олмах јави Команди места у Београду ради извесног саопштења.

Допутовао.

У нашу средину допутовао је познати публициста И. В. Позовлић.

Отпутовао.

Јуче је отпутовао у Босну г. Младен Стојановић, студент медицине, син чувеног родољуба Симе Стојановића, свештеника из Приједора у Босни. Г. Младен и његов брат Сретен, лежали су више од три године тамнице у Зеници у Босни, оптужени и осуђени само зато, што су били Срби. У последње време пребеглао је из Аустрије у Србију и као четник српски борио се за ослобођење Српства испод аустриског ига.

Савез малих четника.

Савез малих четника и планинки сазива за 18. ов. месеца збор у 3 часа по подне, у београдском стану.

Управа друштва за заштиту деце.

На својој седници одбор за Београд и околину образвао је своју управу: председник г. Др. В. Вељковић; потпредседници г. г. Даница Д. Христић и Милан Вељковић, пр. ф. благајник, г. Тоша Ђорђевић, трг.; секретар, г-ца Ружица Стојановић, комесар, г. Драг. Младеновић, учитељ; домаћин г. Влада Петровић, учитељ; чланови г. г.: Пера Илић, професор;

Лепосава Биба; Јулка Бајлони; Босилка Ђурић, учит. Др. Н. Никољевић; Милан Јовановић индустр.; Олга Гаврловић; Јелена Мирковић, упр. школе; Кока Јовановић; Клеопатра Бајић; Влајко Гођевац.

НЗ. Прилоге скупљају само овлашћени повереници.

Распоред за св. причешћивање.

Сви ученици и ученице основних и средњих школа причешће се у својим парохијским црквама на дан 20. тек. м. у уторак, а грађани и грађанке у среду на св. Ваведење.

Служба Божја почеће у уторак у 8 и по час пре подне, а на св. Ваведење у 9 часова пре подне по војничком сахату.

Сељацима из околине Београда и даљих места.

Брховна Команда забранила је, да се набавке потреба за војску врше реквизицијом на трошаринским станицама и пијацама у Београду. Војска ће се снабдевати на други начин, а све оно што сељани донесу на пијаце београдске куповаће грађани по слободној погодби.

Као јавно гласило апелујемо на наше сељацима, чија су деца и наши варошани, да изнесу на београдске пијаце све животне намирнице, које имају на продају као: дрва, брашно, стрмно и пројино, маст, сланину, млеко, сир, живину сваке врсте, пасуљ, пасуљицу, кромпир, лук, купус и све остале производе баштенске и пољске и то изложе на продају београдском грађанству, по умереној цени, с обзиром на прилике, и тиме, продајући што им је за продају, помогну и својој браћи, грађанима београдским. Они треба да изађу на сусрет грађанима престонице и тиме их задуже да би им ови у своје време вратили, јер није немогуће, да и сељаци буду имали какву невољу, у којој их варошани треба да помогну.

Ми апелујемо на просвећеност часника наших селских општина и надамо се, да ће они дејствовати код својих сељана, да се што више намирница изнесе на продају на београдске пијаце. Свој своме.

ОГЛАСИ.

Нуди се једна куварица и једна хандмадла за хотел. Ступити може одмах. 1-2

НУДИМО БЕЗ ОБВЕЗЕ ДОК НА СТОВАРИШТУ ИМАМО

Само трговцима на велико.

Сваковрсну гвожђарску робу као: ланце, браве, шарке, мотике, лопате, тучане плоче за шпорета и т. д.

Резног зејтина и масти за машине.

Колофониум, терпентин текући.

Обуће свеврсне као: опанака, ципела, сандела итд.

Сукно домаће у разним бојама, подесно за сваку зимску одећу.

Пасуља већу количину, и других животних намирница.

Сода камената (магна) и ситна за сапун, кристал сода

Зачине разне: п. прику, бибер, нејквиц, гром есенција.

Коже разне. Метле и четке свију врсти.

Надаље имамо на стоваришту разне ситнич српске и друге робе.

Све поставно наш магацин.

РОБНО ОДЕЛЕЊЕ Народне Кредитне Банке Д. Д. СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ. 1-5

Каменорезачка радња **ЂОВАНИ БЕРТОТО**

— Гробрњанска ул. 15. —

Има своје

— ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ —

разних надгробних споменика као и оквире за гробове од вештачког камена. Цене су врло умерене.

Поруџбине прима како из Београда тако и из унутрашњости.

Услуга брза и тачна.

1-3 **ТЕРЕЗА БЕРТОТО.**

Велики ШПАРЕТ масиван са две рерне продаје се. Упитати сваки дан до подне. Страхинић Бана 21, лево врата. 1-2

Издаје се намештена соба са засебним улазом, по потреби са пијанином. Крунска улица број 20. 1-3

Кујна ИЗДАЈЕ СЕ одмах у кафани „Сабље Димитрије“. Посао сигуран. Упитати у кафани. 2-3

Тражим СТАН модерно зидан са 3—4 собе, без намештаја.

Понуде прима портир „Хотел Круне“, 2-2

Белка Б. Драгашевићка извештава пријатеље и познанике, да ће својој доброј мајци, односно баби

† **Александри Тедић**

давати трогодишњи помен 20. о. м. у Вазнесенској цркви у 11 часова (по војничком). 1-2

Извештавам о свом тешком губитку сву родбину, и наше пријатеље и познанике, да је мој мили и никад непрежаљени супруг

† **Витомир Рајић**

пешад. капетан II класе и слушалац вишег курса у Војној Академији.

који се тек вратио из Гредига, где је 4 године био у ропству, умро данас 17. о. м. у Војној Болници, после кратког, тешког боловања, у 35. години својој.

Погреб ће бити сутра, недеља, 18. о. м. у 3 часа по подне. Опело у капели Војне болнице.

Београд, 17. новембра 1918.

Дубоко ожалостљена Наталија В. Рајића са осталом родбином.